

MOJA DROGA... Jan Żurek, człowiek, archeolog, nauczyciel

...w 65-lecie wydania pracy Jana Żurka „Osada z młodszej epoki kamiennej w Rzucewie, pow. wejherowski i kultura rzucewska”

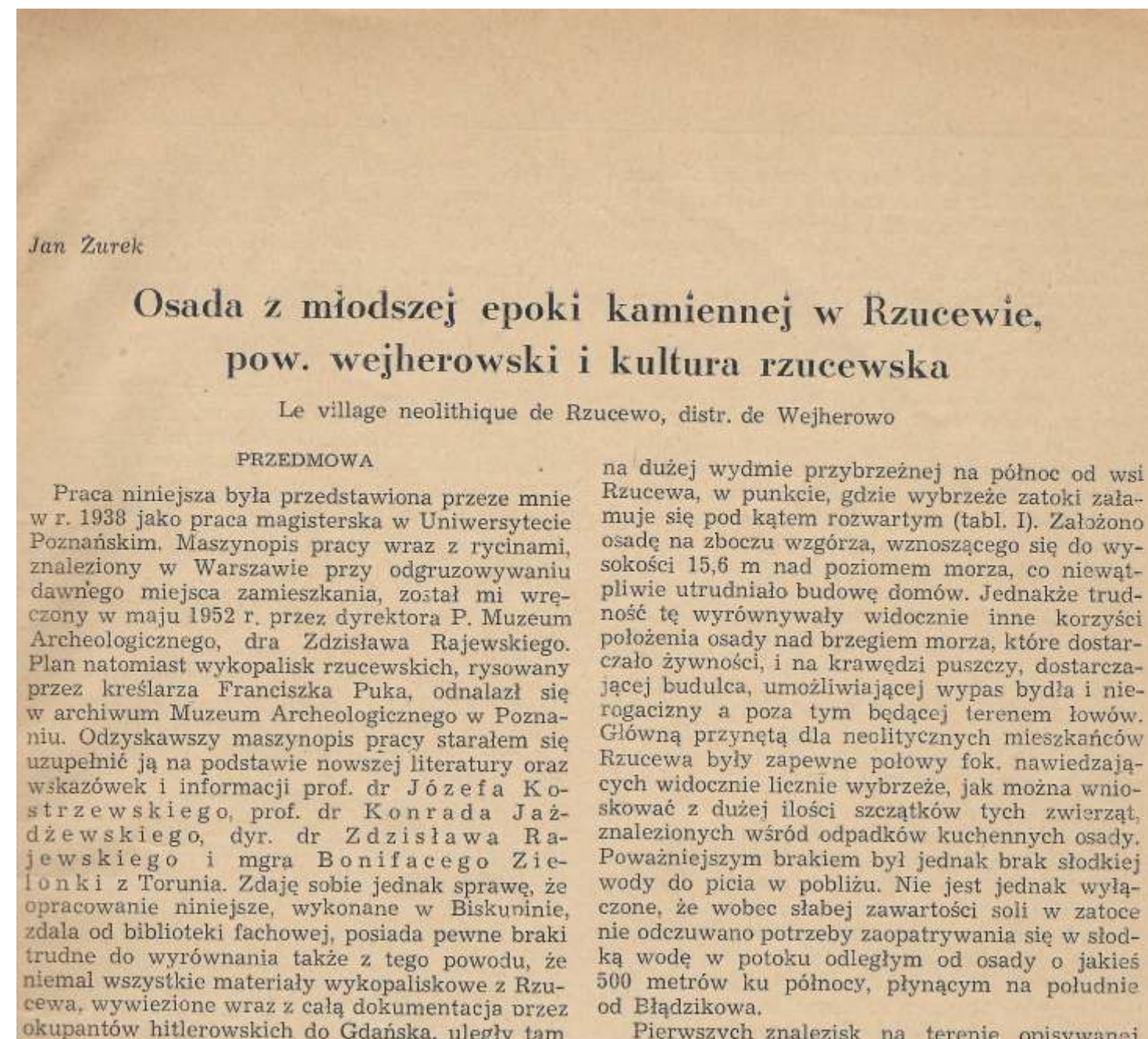
Jan Żurek (1908-1992)

W większości prac dotyczących epoki kamienia na Pomorzu cytowana jest praca Jana Żurka o badaniach wykopaliskowych w Rzucewie, przeprowadzonych w latach 1927-1929 przez profesora Józefa Kostrzewskiego i Konrada Jażdżewskiego. Artykuł J. Żurka opublikowany został w 1954 roku, w IV tomie czasopisma „Fontes Archaeologici Posnaniensis” i jest skróconą wersją pracy magisterskiej autora, przedstawionej w Uniwersytecie Poznańskim w 1938 roku. Jej publikacja była możliwa dzięki odnalezieniu maszynopisu w gruzach dawnego warszawskiego mieszkania Żurka, a odręczne uwagi autora oraz promotora pracy prof. Józefa Kostrzewskiego czynią ten egzemplarz szczególnie cennym. Po wznowieniu prac wykopaliskowych w 1984 roku na stanowisku w Rzucewie, doszły nowe materiały dotyczące zasiedlenia, chronologii i stratygrafii osady, ale praca Jana Żurka pozostaje nadal, chociażby w zakresie archiwalnym, ważną publikacją w badaniach neolitu nadmorskiego. Aktywność zawodową Żurka, w znaczącym zakresie, przerwała II wojna światowa. Jakże były jego dalsze losy i życiowe wybory możemy po latach „odczytać” z prywatnego archiwum, które po jego śmierci, w 1992 r., trafiło do zbiorów Doroty i Marka Seydów.

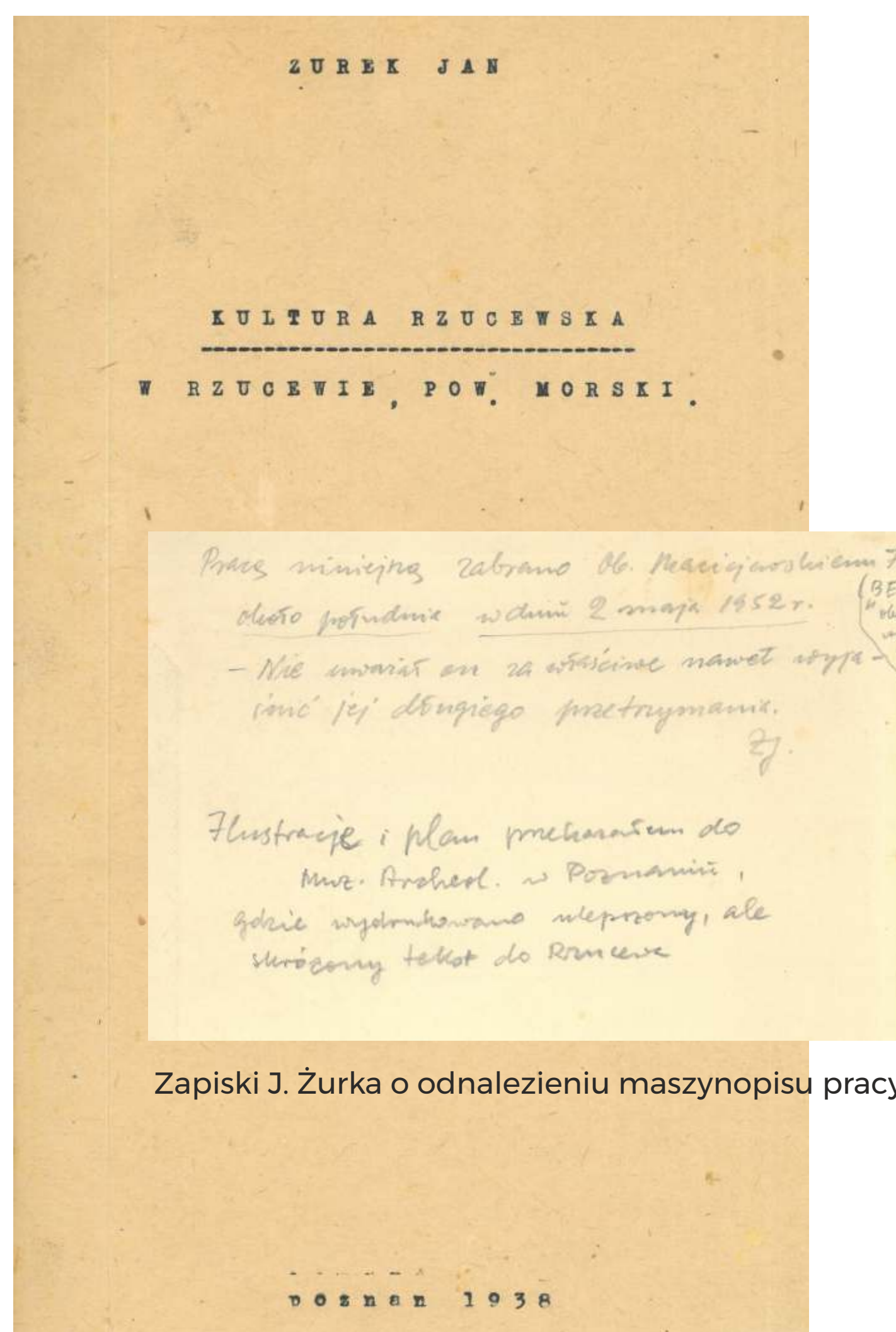
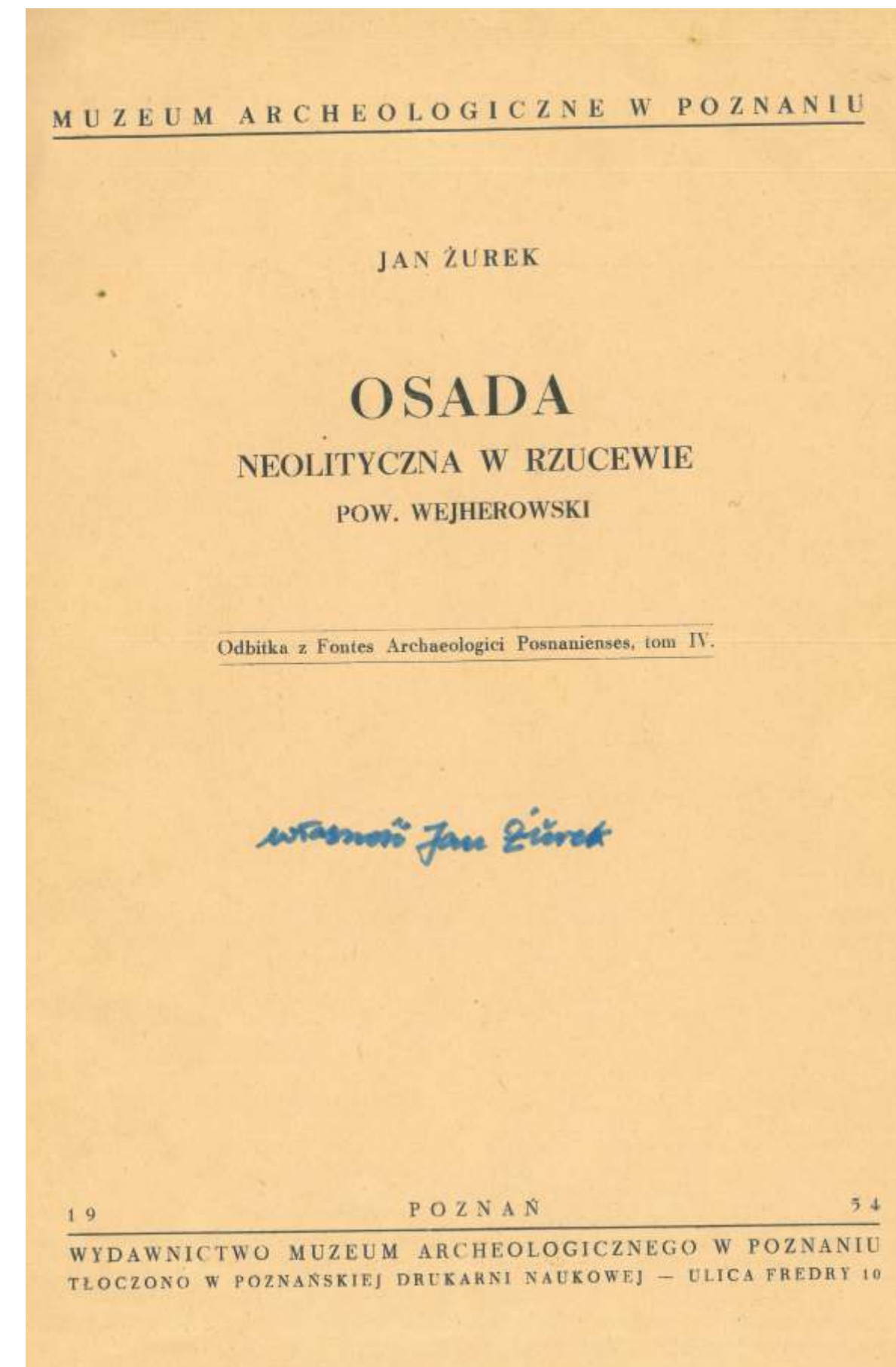
Fragmenty wspomnień Żurka z 1963 roku o pisaniu pracy magisterskiej „...Praca w pierwotnej swej formie nie drukowanej – powstała w rekordowym tempie, tak że zapewne prof. Kostrzewski powziął podejrzenie, czym sam ją napisał. Inaczej bowiem z miejsca nie stawiał by trudności, choć prędko spostrzegł, że ja jednak był jej autorem. Na archeologii każdy bowiem myślał o sobie, i z wyjątkiem Kol. Koczki i starego Maciejewskiego (...). Od rana do nocy pisałem, w wieczór ostatnim tramwajem jechałem z Łazarza (dzielnica Poznania) do Biura przepisów maszynowych (maszyny „własnej” jeszcze długo nie miałem) i wracałem już pieszo, by na chwilę choć wyprostować nogi. A ostatniej nocy – zgodnie z umową z bratnickim portierem-introligatorem, całość zawiozłem, by do rana oprawił w dwa tomy – dla różnicy formatów maszynopisu i ilustracji – poza tym wykonano tubę na plan wykopalisk. Woźny komisji tę „kobyłę” nazajutrz rano przyjął ze zdziwieniem, twierdząc, że nawet doktorskie prace (wyjątek dr. Jażdżewskiego) takich rozmiarów nie mają. To była pierwsza jaśniejsza gwiazda na horyzoncie – resztę już decydowała komisja egzaminacyjna, a skład był następujący: Dziekan Stefan Błachowski – jako przewodniczący, Profesor Józef Kostrzewski – jako właściwy egzaminator i referent, Profesor Zygmunt Zakrzewski – jako koreferent. Trudno było pragnąć bardziej życzliwego składu – choć to, owo wolę pominąć milczeniem: kończyłem przecież studia i uzyskałem wreszcie tytuł, który mi do dziś dnia towarzyszy”.

Ocalały egzemplarz pracy magisterskiej to liczący 128 stron maszynopis, oprawiony jest w twarde okładki tekturowe – jest to część pierwsza pracy, druga miała zawierać materiał ilustracyjny: zdjęcia zabytków, map i rysunków, w tym fotografie lotnicze wykopu.

W opisie swojej 25-letniej pracy tak wspominał czas jej przygotowywania do druku: „Na szczęście wtedy miałem jeszcze »ambitniejsze« plany opracować olbrzymi materiał z neolitu rzucewskiego, który daremnie czekał na swego »odkrywcę«. Nie zmniejsza to zasług Prof. Kostrzewskiego, który dał krótkie charakterystyki tej kultury w języku polskim i obcych, ani zasług Prof. Jażdżewskiego, który ten materiał wykopał, a po wojnie niezwykle życzliwie pomógł mi w rekonstrukcji pracy. Podstawą tu były w zasadzie fotografie kol. Prof. Koczki, plan Pucka (czytaj Puka, kartografa katastralnego ze Świecia) i zasadnicza przeróbka wtórnej mojej pracy przez samego Mistrza, bo przez Prof. Kostrzewskiego...”

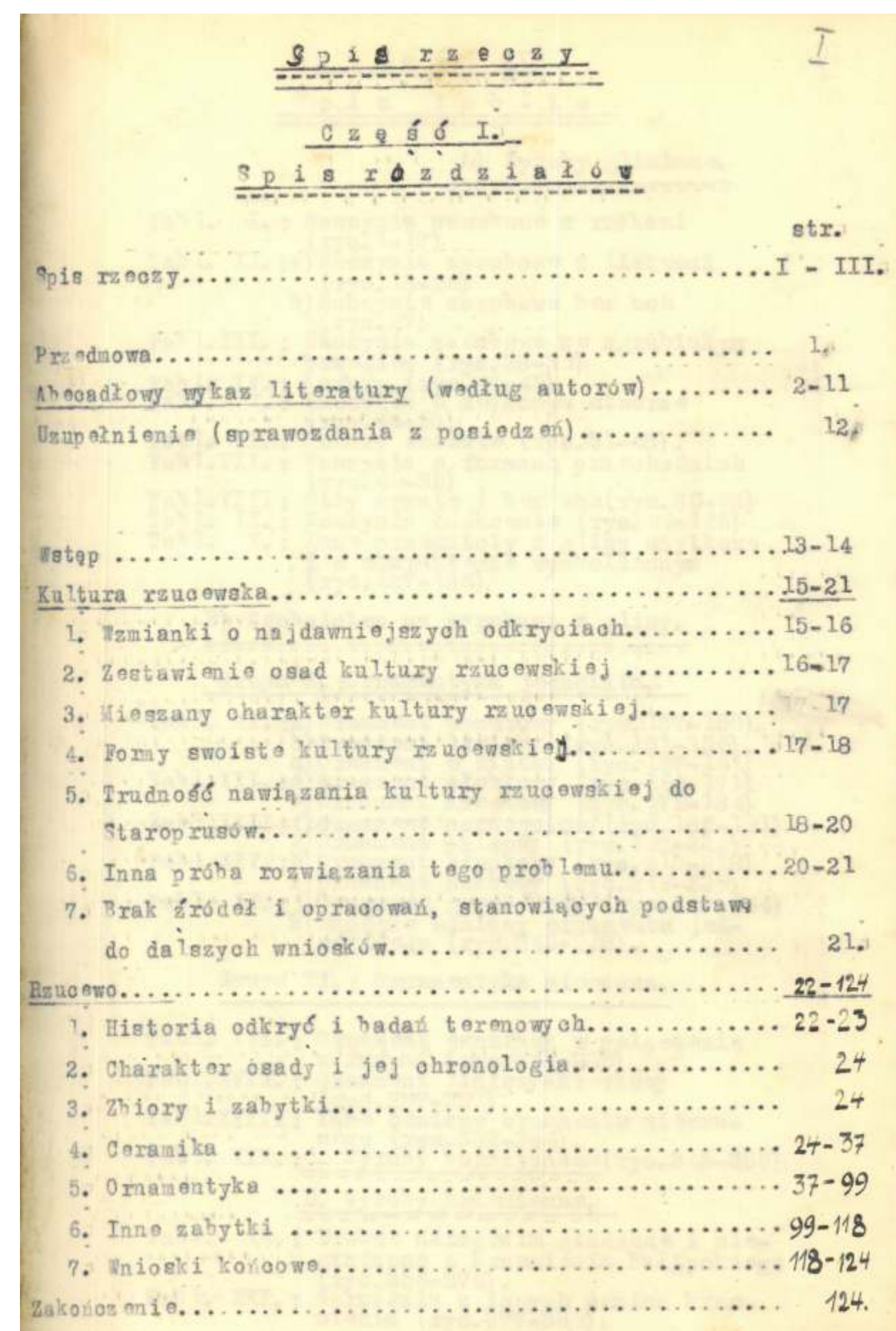
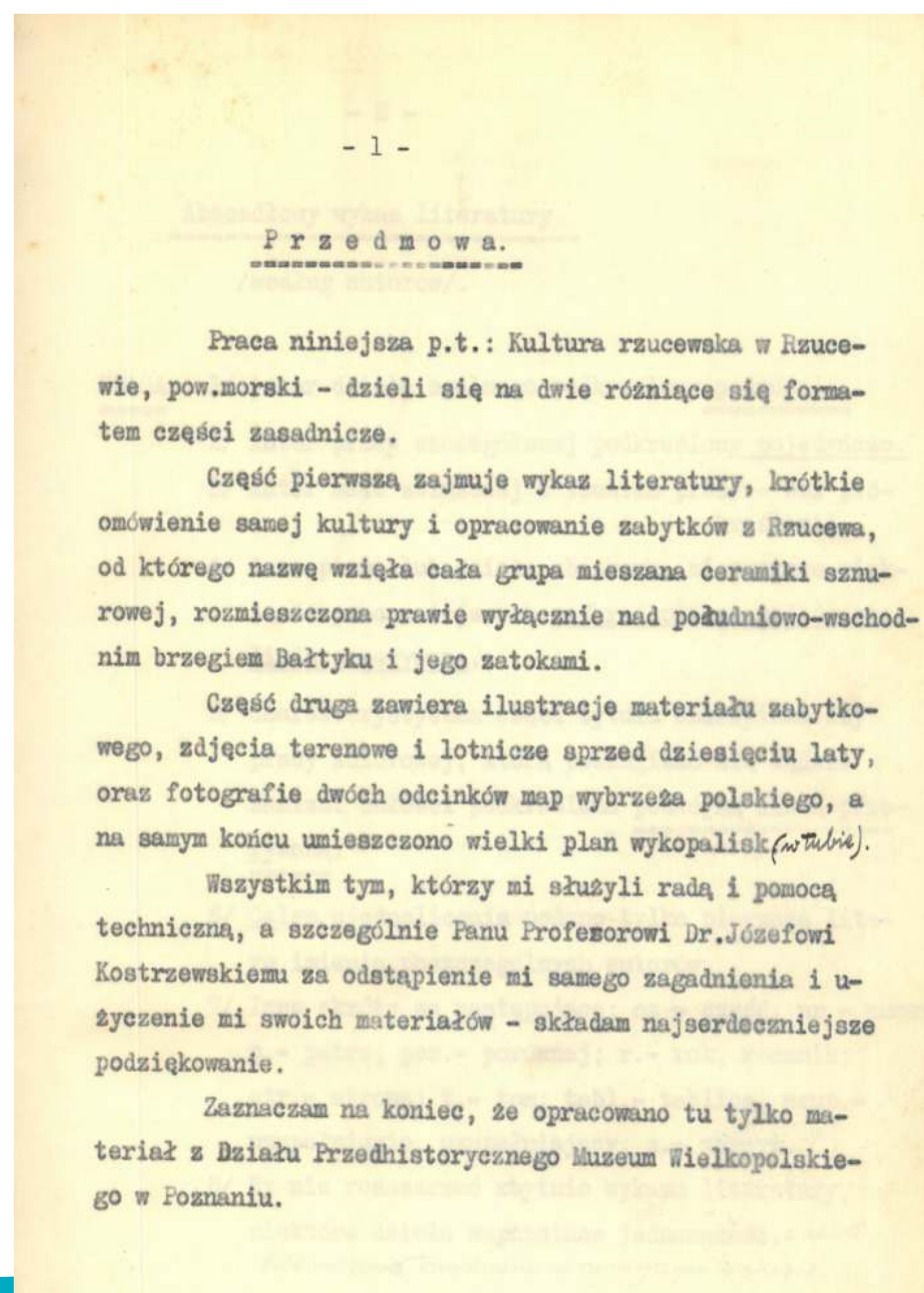
Strona tytułowa nadbitki z pracy opublikowanej w 1954 roku

Zapiski J. Żurka o odnalezieniu maszynopisu pracy

Skany z pełnym tytułem pracy

Przedmowa z pracy magisterskiej

Fragment maszynopisu pracy z uwagami autora i prof. Józefa Kostrzewskiego

